

De omgeving ís de muziek

De Britse producer Scanner maakt muziek van omgevingsgeluiden. Vanavond doet hij dat in de Vroom & Dreesman in Haarlem, waar hij 'winkelende mensen wil confronteren met hun gedrag'. Door **Jeroen Junte**

Hoe het winkelende publiek in de Haarlemse Vroom & Dreesman zal reageren op zijn muziek? Daar is de Britse producer Scanner zelf eigenlijk ook wel benieuwd naar. Maar hij houdt er alvast ernstig rekening mee dat er vanavond 'her en der wel een wenkbrauw zal worden opgetrokken' als hij tussen de schappen zal staan met zijn apparatuur. Het wordt immers wel iets anders dan 'de geestdodende deuntjes die daar normaal de kooplust moeten aanwakkeren'.

In het V&D-filiaal zal Scanner, alias Robin Rimbaud, muziek maken van geluiden die hij in de winkel opneemt. Het ritme van voetstappen, het gepiep van de pincoedemachines en een zangtekst die bestaat uit zakelijke mededelingen als 'Rachida-kassa-vijf' – alles is mogelijk. Alleen het doel staat vast: 'De winkelende mensen confronteren met hun gedrag.' De compositie wordt afgespeeld over de luidsprekers van de winkel.

Zijn werkwijze doet denken aan ambient. Maar waar deze muziek wil versmelten met de omgeving, gaat Rimbaud een stapje verder. 'De omgeving ís de muziek.' Hij dankt er zijn naam aan; tien jaar geleden begon hij muziek te maken van flarden van telefoongesprekken die hij met een scanner had opgevangen.

Tegenwoordig maakt hij zijn abstracte collages van geluiden die hij *scant* op locatie. Bij

voorkeur voert hij zijn composities ook ter plekke uit. De eenmalige performance in het V&D-filiaal is onderdeel van het (toon) festival voor experimentele digitale muziek in Haarlem. Wie er niet was, zal nooit weten hoe het klonk. Het is een idee dat hem wel aanstaat. 'Het geeft extra dynamiek aan een optreden.'

Maar denk niet dat Rimbaud zich louter in de eenzame hoogvlakten van de muziekwereld begeeft. Voor een ziekenhuis in Parijs moest hij een muziekstuk maken dat te horen is in de kamer waarin de nabestaanden nog een laatste ogenblik met een overleden dierbare kunnen doorbrengen. Het was voor het eerst dat hij zich verantwoordelijk voelde. 'Deze muziek mag niemand voor het hoofd stoten.'

Hij koos voor bijna abstracte pianomuziek over opnamen van de bossen in Australië, krakende sneeuw in Litouwen en de vogels op het Britse platteland. 'Het klinkt alsof in de verte iemand piano speelt voor een open raam. Heel geruststellend.'

Voor een bevriend Nederlands paar maakte hij vorig jaar een eigentijdse trouwmars. Een voor zijn doen lieflijke, bijna ontroerende compositie vol strijkers en voortkabbellende ritmes. Deze maand verscheen de trouwmuziek als het album met de romantische titel *The radiance of a thousand suns burst forth at once*.

'Wat ik doe, is eigenlijk heel ouderwets', licht hij zijn werkwijze toe. 'Vergelijk het met de bards van vroeger. Die kregen van koningen en landheren opdracht om een muziekstuk te schrijven voor de doop van hun kind of bij de verovering van een nieuw land.' Met de popmuzikant van nu voelt hij zich in elk geval weinig verwant. 'Artiest maakt plaat. Artiest doet interviews. Artiest maakt een tour. Artiest maakt nieuwe plaat. Als een fabrieksarbeider.'

Een onverbetelike romanticus, die Rimbaud? Eerder een kritisch observator. 'De pop-

muziek van nu is kil en afstandelijk', zegt hij met een stem vol onderkoelde Britse ironie en een smalende blik. 'Terwijl muziek juist een speciale gebeurtenis zou moeten vieren.' En dat kan variëren van een balletvoorstelling voor dansgroep Random Dance (2003) tot de heropening van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden (1999).

Zijn platen brengt hij in eigen beheer uit. Dat zijn muziek, die veelal aan een specifieke gebeurtenis is gekoppeld, aan zeggingskracht inboet op plaat, daarover maakt hij zich geen zorgen. 'Het requiem van Mozart is een opdracht voor begrafenismuziek. Maar honderden jaren later genieten we er nog steeds van. En waarom zou een atheïst niet van de religieuze muziek van Bach kunnen genieten? Misschien is het alermooiste compliment dat een muzikant kan krijgen dat mensen hun eigen verhaal bij zijn muziek verzinnen.'

Zo zat Rimbaud eens in de metro in New York. Voor hem zaten twee vervaarlijke uitzienende *home boys* met gouden kettingen en panty's op hun hoofd. 'Staren en smoezen, de hele tijd. Doodeng.' Maar wat bleek: het intimiderende tweetal had de fragiele, bleke Engelsman herkend als de maker van een plaat met abstracte geluidscollages over vervormde hiphopbeats op het gerenommeerde hiphoplabel Rawkus. 'Toen ze uitstapten zeiden ze alleen maar: "Yo man, Scanner. Respect!" Nog nooit was ik zo blij met een compliment.'

Inmiddels heeft hij in opdracht van de Britse afvaardiging aan de Europese Unie een Europees volkslied gemaakt, dat gratis te downloaden is op www.britishcouncil.org/brussel. 'Een volkslied componeren, dat is niet voor iedereen weggelegd.'

Voor zijn *Europe 25* maakte hij korte samples van de bestaande volksliederen van elk van de 25 lidstaten. 'Om daar nog een harmonische compositie van te maken was een van de zwaar-

De Britse producer Scanner.

ste opdrachten die ik mezelf heb gegeven.' Zijn grootste beloning was de persoonlijke brief die hij kreeg van Rem Koolhaas, de Nederlandse architect die een nieuwe vlag voor Europa had ontworpen. 'Hij prees mijn positieve boodschap van verbroedering.'

Wat Koolhaas waarschijnlijk niet weet, is dat

Rimbaud in een ander muziekstuk voor de EU een muzikale sneer gaf aan het verenigde Europa. Voor dit project kreeg hij toegang tot de bestanden met alle toespraken uit het Europees parlement, 'zo ongeveer de saaieste opnamen ter wereld'. En daarvan sampelde hij uitgerekend uit een zinloos debat over de taal waarin gede-

batteerd moeten worden. 'En het leuke is, niemand die het weet.' ■

Scanner: *The radiance of a thousand suns burst forth at once*. Steam'n' Soundworks/Coast to Coast. Scanner geeft vanavond en zaterdag een performance in de Vroom & Dreesman in Haarlem. www.toonfestival.nl